

Létjogosult

Képzőművészet *Itt és most* – Nemzeti Szalon, 2015

Létjogosult volt már a műcsarnoki Építész Szalon is a magas igényszinttel és fantáziadús szemléletével. Jelezte: akik gerjeteg és kirekesztő előítéleteik által megvezetve azt sikoltozták, hogy a Magyar Művészeti Akadémia Műcsarnok-birtoklásából holmi provincialista, kirekesztő ízlésterrorház lesz, felsültek. Az idei Szalon az egészséges kíváncsiság és a széles látókör fóruma. Nem érzékelhető olyan kasztos gőg, mint volt a posztlibertinus éra alatt.

A kiállítás műfaji tekintetben lefedi a magyar spektrumot, lehetséges mértékben figyelve külhoni alkotóinkra. Ennek következtében meglehetősen szerteágazó, szinte zilált az összkép, amit tucatszámú témakör igyekszik tematikusan rendezni, itt-ott szellemesen. Téved a sajtórutin, hogy a Szalon megmutatja, hol tart a magyar képzőművészet. Ez azért sem áll, mert tüntető rések jelzik: ki küldött műtárgyat, és ki nem. Talán inkább azt mutatja, hol tart 207 művész önmagához képest nem is okvetlenül azzal, hogy melyik művét adta a kiállításra. Előfordul, hogy nem a legérettebb variációt látjuk egy-egy műsorozatból (pl. Erdély Dániel *Spidron* variációi, Barabás Márton zongoraalkatrész szinkópája). A felületes előhangok dacára jelen van a szarkasztikus szemlélet pl. a közismerten remek Szurcsik József *Alatt-valók* című „subject” festményével, a talpnyalókkal. Kiállít néhány főleg a dühét kimutató festő (Baranyai Levente: *Nemzeti Rend Art* pop-kollagyros, városrondivó stadion-meteor-tölcsérével, ideges képszegélyszövegével), pár verbalitással megelégedő, poénját túlértékelő személy (Római Péter: *Picasso mondjon le*). Nem ússzuk meg a látogatást közizlésnek aláajtszó, filmplakát hangula-

tú, utazási irodai naturalista giccs és skizoid provokáció nélkül. Nagy számban vannak jelen a felületkialakítás hangulatdekorációs kísérletezői, illetve a tervezőművészet határán billegők (bár ez a kivitelezésnél gyakran erény). A legizgalmasabbnak tartom Bolygó Bálint *Polycycle I.*-ét, vándorló rajzgépével megmunkált kör- és ellipszispálya felületét. A legfinnyásabb látogató is talál legalább száz remekművet a gesztusfestőtől a virtuóz kollázsépítőig. Ezért inkább az irányzatokkal, alkotókkal, való (újra) ismerkedés terepe a Szalon, semmint kritikai összegző. Elnézve a mesterségbeli tudást is tanúsító munkáit és az anyagot kínózó hülyéskedőket, feltűnő a szakadék a túlnyomó jó és a kevés silány között. A szellemi-formai sokoldalúságból a színvonalas művek seregéből kiemeltem Balogh Krisztián *Világfa* land-artját, Benedek József *Kibontakozás* mészko szobrát, Bondor Csilla *A mélység felszínén* ladik és stég festményterét, Benes József *Parton ülő* képét, Jovián György *Conditio Humana* festményét, Kalmár János *Lelki gravitáció III.* szobrát, Kelle Antal *Artformer Mű a Szentföldről Opus 331.* többnézetű, drámai logikájú plasztikáját, M. Novák András *The Hungarian Porta del Paradiso* pop-artját, Majoros Áron Zsolt *Látszathatár II.* kivágott vaslemeztegekből összeálló szobrát, Maurits Ferenc színes tusrajzhálóját, Pető Hunor *Mozgástanulmány Muybridge után* sorozatát, Pézman Andrea *Végtelen* könyvének möbiusszalagjait, Szabados Árpád *Létra és lépcső* krétarajzát, Szilágyi Bernadett *Napló 2011.* játékosan formagazdag installáció-sorozatát, Tolnay Imre *A bárka?* című uszadékdeszka kollázsát, Zagyva László festett tölgyfa *Főnixét*. Jólesően vi-

szontlátjuk a *Hitel*ben közölt művészeket is pl. Hantai Simont, Olajos Györgyöt, Rabóczky Juditot és Zsemlye Ildikót.

A kiállítást betetőzi a Tár.hely, a művészek szabad feltöltésű, folyamatosan bővülő digitális adatbázisa, megelőlegezi az újabb Nemzeti Szalon-élményt. Forrásértékű médiahelyszín, tekintélyes katalógus- és albumarzenállal, ahol magyar és külföldi szakembernek, műkedvelőnek egyaránt módja nyílik a kutatásra, követésre. A fórum 737 alkotó alapján ad helyzetelemzést. Az eseményt katalóguskönyv összegzi, elmélyült műtörténeti áttekintéssel, Szegő György, N. Mészáros Júlia és Wehner Tibor írásaival. Művelődéshez ajánlott.

A Szalonnak szerencsére több kiállítási versenytársa akad, persze nem a teljességével, hanem egyedi programjával (*Több fényt!* – a Bálnában). Nem lehorgonyozva a kérdésnél, hogy kinek a kiállítása izgalmasabb, már látszik, miért hisztis az élgárdista a nemzeti vagy a magyar jelzőtől: nem apportírozhatja kedvére a művészeket, és nem is akarja elfogadni, hogy nem érvényes az alternatív elit abszurd önszegregálódása. A közelmúltban meghirdetett *off biennálé* póz a tüntetésekről kölcsönvett

leragasztottság-képpel jó nagyot hazudik a hálózatokban operálók rafinált kiáltványok mozgalmairól a publikumnak. Maradjunk inkább a kritikusan nyitott, befogadó hozzáállásnál, felidézve Zbigniew Herbert sorait: „Belzebúb szereti a művészetet. Dicsekszik, hogy az ő kórusai, költői, festői már szinte túlszárnyalják az égieket. Akinek jobb a művészete, jobb a kormánya is – ez világos. Hamarosan a két világ fesztiválján megmérkőznek. S majd meglátjuk, mi marad meg Dantéból, Fra Angelicóból, Bachból. Belzebúb pártolja a művészetet. Művészeinek biztosítja a nyugalmat, a jó ellátást és a teljes izolációt a pokoli élettől” (*Mit gondol Cogito úr a pokolról.* Nagy László fordítása).

Elfelé megnézem még a vaskos biztonsági őr teletetovált karját, mintha körkérdeéseink egyike volna: Hova tovább nemzeti szalonna? A Múcsarnok barátságos nehézfiúja szintén a létjogosultság esete, csöppet se kalotaszegi nagyírásos. Vajon mennyire érdekli – miként egykor *A fekete zongorára* könnyen ráhangolódo, városi legendabeli asztalossegédet a költészet –, hogy mi van az ajtón túl? Mikor mondhatom végre: jó a tett-kód!

Nagy András

NAGY ANDRÁS (1953) grafikus, könyvtervező, a *Hitel* képszerkesztője.